

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 4-5 kwietnia 2016 r. na kierunku filologia polska

**prowadzonym w ramach obszaru nauk humanistycznych na poziomie studiów
pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie
stacjonarnej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Beata Mikołajczyk członek PKA

członkowie:

- 1. prof. dr hab. Stanisław Uliasz**
- 2. prof. dr hab. Joanna Pyszny**
- 3. mgr Małgorzata Piechowicz**
- 4. Dominik Durański**

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „filologia polska” prowadzonym na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Poprzednio dokonano oceny w roku akademickim 2008/2009, przyznając ocenę pozytywną (uchwała Nr 921/09 z dnia 8 października 2009 r.). Władze Wydziału zastosowały się do wskazanych w toku oceny z 2009 zaleceń PKA.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, dalszy przebieg wizytacji był zgodny z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania ze studentami, pracownikami Wydziału, osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, za prowadzenie kierunku studiów, praktyk, a także z przedstawicielami Samorządu Studentów i Biura Karier. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć, dokonano oceny wybranych prac etapowych i dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano

wstępne uwagi i zalecenia, o których Przewodnicząca Zespołu oraz współpracujący z nią eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA
KIERUNKÓW STUDIÓW
O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniaj ąco	w peł ni	znaczą co	częścio wo	niedostatec znie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		x			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe¹zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		x			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		x			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia,		x			

¹Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

oraz prowadzenie badań naukowych					
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		x			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		x			

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w					

odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					
---	--	--	--	--	--

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie

zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednio wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia

w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.*

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do

zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku zgodna jest ze *Strategią Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego na lata 2015-2020*, ze *Strategią Rozwoju Uniwersytetu Łódzkiego na lata 2015-2020* oraz *Misją Uniwersytetu Łódzkiego*, a także z *Planem rozwoju działalności naukowej w Uniwersytecie Łódzkim w latach 2014-2016*. Wszystkie te dokumenty podkreślają wagę wzmocnienia pozycji naukowej i edukacyjnej Uczelni, stałego doskonalenia jakości kształcenia i dbałości o wysoką jakość kadry, dobrych relacji z otoczeniem zewnętrznym Uczelni z poszanowaniem zasad humanizmu i demokracji. Określone w *Strategii Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego na lata 2015-2020* cele akcentują dodatkowo potrzebę kształtowania i poszerzania oferty dydaktycznej atrakcyjnej dla studentów i odpowiadającej na potrzeby rynku pracy, utrzymywania wysokiej jakości kształcenia oraz intensywnej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Tym strategicznym celem Wydziału i Uczelni odpowiada koncepcja kształcenia na filologii polskiej, z programem opartym na dwóch blokach przedmiotów: umożliwiających osiągnięcie wiedzy i umiejętności filologicznych i ogólnohumanistycznych właściwych dla kierunku oraz specjalnościowych, pozwalających na uzyskanie kompetencji potrzebnych na rynku pracy. W procesie ustalania koncepcji kształcenia formalnie biorą udział głównie interesariusze wewnętrzni, w sposób niesformalizowany, na zasadzie personalnych kontaktów i konsultacji, włączani są jednak w ten proces także interesariusze zewnętrzni (opiekunowie praktyk, nauczyciele łódzkich szkół, przedstawiciele instytucji kulturalnych, wydawnictw, pracownicy Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców, absolwenci). W roku akademickim 2015/2016 wszedł do realizacji zmodyfikowany – głównie w zakresie systemu ECTS - program studiów; przy okazji dokonano jego całościowego przeglądu, a przed jego zatwierdzeniem przeprowadzono pisemne konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi przedstawiając im do oceny program i efekty kształcenia na kierunku filologia polska; kolejne takie konsultacje zaplanowane są na rok 2017/2018. Efekty kształcenia i program studiów na filologii polskiej w zakresie bloku przedmiotów

kierunkowych i takich specjalności, jak nauczycielska czy edytorska, wykazują wiele podobieństw do wzorców i doświadczeń krajowych, specjalność „Nauczanie języka polskiego jako obcego” dzięki stałym kontaktom z absolwentami zatrudnionymi za granicą (głównie w Wielkiej Brytanii i Niemczech) uwzględnia także wzorce i doświadczenia międzynarodowe. Jednostka prowadzi intensywną i owocną współpracę z placówkami edukacyjnymi, instytucjami życia kulturalnego i społecznego Łodzi i regionu, silnie zaznaczając swoją obecność w otoczeniu zewnętrznym (organizowanie i współorganizowanie imprez kulturalnych, popularyzacja nauki i kultury, wolontariat studencki). Możliwości rozwoju koncepcji kształcenia wiążą się z kompetencjami kadry i poziomem infrastruktury umożliwiającymi wprowadzanie nowych specjalizacji i włączaniem do planu studiów przedmiotów związanych z najnowszymi osiągnięciami nauk humanistycznych.

1.2.

Niż demograficzny, powodujący zmniejszanie się z roku na rok liczby studentów filologii polskiej, jest poważnym zagrożeniem dla przyszłości IFP i jego kadry. Perspektywy rozwoju kierunku wiążą się głównie z modyfikacjami programu i wprowadzaniem nowych specjalności. Poważniejszej modyfikacji programu dokonano w ostatnim okresie na studiach II stopnia wyodrębniając dwie ścieżki dydaktyczne: literaturoznawczą i językoznawczą. W planie studiów ścieżki literaturoznawczej na poszczególnych przedmiotach rozwija się wiedzę historyczno-i teoretycznoliteracką z uwzględnieniem rozległych kontekstów kultury; do planu studiów ścieżki językoznawczej wprowadzono przedmioty uwzględniające najnowsze osiągnięcia i tendencje wiedzy o języku (*pragmalingwistyka, aksjologia lingwistyczna, lingwistyka kulturowa*).

Plany rozwoju kierunku wiążą się także z prowadzeniem – tradycyjnych już i nowych - specjalizacji

odpowiadających na potrzeby edukacyjne młodego pokolenia studentów oraz wymagania rynku pracy (na obu poziomach studiów – specjalizacja nauczycielska, nauczanie języka polskiego jako obcego, komunikowanie publiczne oraz literatura stosowana, na studiach II stopnia – specjalizacja nauczycielska, podstawy grafiki komputerowej). Wydaje się, że, biorąc pod uwagę kompetencje kadry Wydziału Filologicznego, zwłaszcza Instytutu Filologii Polskiej i Instytutu Kultury Współczesnej, oferta specjalizacji mogłaby być szersza, wzbogacona chociażby o – zawsze atrakcyjne dla studentów - specjalizacje nachylone w kierunku kulturoznawstwa.

Rozpoznanie potrzeb otoczenia społecznego decydujących o prowadzeniu starych lub wprowadzaniu nowych specjalizacji dokonuje się na kierunku w trakcie toczonych przez kadrę debat, a także poprzez działania nieformalne, głównie osobiste kontakty kadry z przedstawicielami tego otoczenia zewnętrznego oraz z absolwentami kierunku; ważnym sygnałem jest także zainteresowanie studentów poszczególnymi specjalizacjami. Jest to sposób skuteczny - jedna z proponowanych studentom specjalizacji (literatura stosowana) nie została w tym roku otwarta.

1.3.

Akredytowany kierunek został przyporządkowany do obszaru nauk humanistycznych,

dziedziny nauk humanistycznych, dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest z tym obszarem, dziedziną i dyscyplinami ściśle związana, podobnie jak badania naukowe prowadzone przez kadre. Efekty kształcenia dla filologii polskiej, określone w *Uchwale nr 34 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego z 17 września 2012 roku*, są również w 100% związane z obszarem kształcenia, do którego kierunek został przyporządkowany, oraz ze wskazanymi dla kierunku dziedziną nauk humanistycznych i dyscyplinami literaturoznawstwo i językoznawstwo. Efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w obszarze, dziedzinie i dyscyplinie, do których kierunek został przyporządkowany, o czym przekonuje lektura sylabusów i obserwacje poczynione w trakcie hospitacji zajęć.

1.4.

Efekty kształcenia dla kierunku filologia polska, określone w *Uchwale nr 34 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego z 17 września 2012*, wyczerpują listę efektów kształcenia określonych dla obszaru nauk humanistycznych na obu poziomach kształcenia i są z nimi spójne. Efekty kształcenia określone dla kierunku filologia polska i realizowanych na nim specjalizacji sformułowane są w sposób jasny i zrozumiały, co potwierdzili też studenci na spotkaniu z ZO. Forma zapisu efektów kształcenia umożliwia także sprawdzenie stopnia ich osiągnięcia. Efekty kształcenia dla studiów I i II stopnia są zróżnicowane i zakładają na studiach II stopnia osiągnięcie zaawansowanej wiedzy w zakresie obszaru, dziedziny i dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany. Na studiach II stopnia określono te same efekty kształcenia dla obu ścieżek edukacyjnych, literaturoznawczej i językoznawczej; osiągnięcie tak sformułowanych efektów jest możliwe dzięki temu, że w planie studiów ścieżki literaturoznawczej jest blok przedmiotów językoznawczych reprezentatywnych dla tej dyscypliny i na odwrót. W sylabusach do poszczególnych przedmiotów modułowe efekty kształcenia odniesione są do kierunkowych. W efektach kształcenia określonych dla studiów I i II stopnia na kierunku filologia polska uwzględniono takie efekty, które zakładają uzyskanie pogłębionej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie obszaru, dziedziny i dyscyplin, do których został przyporządkowany oceniany kierunek, a także kompetencji do kontynuacji edukacji i pracy badawczej oraz znalezienia swego miejsca na rynku pracy.

Efekty kształcenia związane z prowadzonymi na kierunku specjalizacjami zostały określone odrębnie i również w 100% mieszczą się w obszarze nauk humanistycznych. Spośród sześciu specjalizacji proponowanych studentom łódzkiej polonistyki (nauczycielska I, nauczanie języka polskiego jako obcego, komunikowanie publiczne, literatura stosowana, specjalizacja nauczycielska II, podstawy grafiki komputerowej) tylko dwie ostatnie dedykowane są studentom określonego (drugiego) poziomu studiów, cztery pozostałe mogą wybierać studenci zarówno I, jak i II stopnia studiów. Na tej samej specjalności spotykają się zatem studenci obu poziomów studiów, co jest niezgodne ze zróżnicowanym charakterem efektów kształcenia dla obu poziomów.

Wątpliwości budzi także lista efektów kształcenia założonych dla specjalności nauczycielskiej, brak na niej bowiem efektów kształcenia dotyczących wiedzy i

umiejętności z zakresu psychologii i pedagogiki określonych w *Rozporządzeniu Ministra nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela*.

Studenci informowali na spotkaniu z ZO PKA, iż mają swobodny dostęp do zakładanych efektów kształcenia. Efekty te są dostępne na stronie internetowej Instytutu Filologii Polskiej który jest częścią Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego. Nauczyciele akademicy przekazują studentom wszystkie niezbędne informacje na pierwszych zajęciach. W ocenie studentów kierunku filologia polska robią to w sposób bardzo przejrzysty. Studenci potrafią w sposób bardzo ogólny zdefiniować czym są efekty kształcenia i uważają, iż są one sformułowane w sposób przejrzysty i zrozumiały. W opinii studentów na zajęciach pogłębiają swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne do działalności badawczej.

1.5.

1.5.1

Specjalność nauczycielska jest realizowana na obu poziomach studiów, z tym, że na studiach I stopnia przygotowuje do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolach i szkołach podstawowych, na studiach II stopnia – we wszystkich typach szkół i rodzajach placówek. Program specjalności na obu poziomach studiów, czas jej trwania, liczba godzin i punktów ECTS przypisanych modułom merytorycznemu, psychologiczno-pedagogicznemu oraz dydaktycznemu, a także wymiar praktyk zgodne są ze standardami kształcenia nauczycieli. Wątpliwości budzi zbiór efektów kształcenia przypisanych specjalności nauczycielskiej, niewyczerpujący efektów kształcenia wskazanych w przywołanym *Rozporządzeniu MNiSW*, co zostało zasygnalizowane w punkcie 1.4.

1.5.2.

Treści programowe zapisane w sylabusach są spójne z efektami kształcenia określonymi dla ocenianego kierunku. Dotyczy to także treści ujętych w sylabusach do modułów specjalizacyjnych. Lektura szczegółowo określonych w sylabusach treści programowych, literatury przedmiotu oraz kierunkowych efektów kształcenia realizowanych na zajęciach dowodzi, że umożliwiają one osiągnięcie wszystkich założonych dla kierunku efektów kształcenia, a także przekazanie studentom różnorodnej, bogatej i aktualnej wiedzy polonistycznej i ogólnohumanistycznej. Najnowsze osiągnięcia w zakresie tej wiedzy są studentom prezentowane dodatkowo na zajęciach fakultatywnych z puli ogólnowydziałowej i ogólnouczeniowej. ZO na podstawie przeglądu kilkunastu wybranych losowo prac dyplomowych stwierdził, że formy, tematyka i metodyka tych prac są adekwatne do profilu i koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, zgodne z obszarem, dziedziną i dyscyplinami naukowymi, do których kierunek został przyporządkowany, prezentują też zwykle wysoki poziom merytoryczny i metodologiczny.

1.5.3.

Metody kształcenia wykorzystywane w trakcie zajęć na filologii polskiej uwzględniają zarówno formy samodzielnego uczenia się studentów (przygotowywanie się do zajęć, kolokwiów i testów, czytanie literatury, przygotowywanie częściowych prac pisemnych,

referatów i prezentacji, prac dyplomowych) jak i formy stymulujące aktywność studentów (dyskusja, burza mózgów, praca w grupach, ćwiczenia praktyczne, prezentacja projektów multimedialnych, gry językowe, tworzenie na zajęciach tekstów użytkowych). Metody te zwykle są właściwie dobrane pod względem ich skuteczności w osiąganiu kierunkowych efektów kształcenia określonych dla danego modułu. Różnorodność i efektywność tych metod potwierdzili także studenci na spotkaniu z ZO.

Stosowane na ocenianym kierunku metody dydaktyczne dobrze służą osiąganiu efektów kształcenia umożliwiających studentom obu poziomów studiów prowadzenie pracy badawczej. Zwraca uwagę fakt, iż niemal na każdych zajęciach studenci zobligowani są do napisania pracy pisemnej, co znajduje przełożenie na jakość prac dyplomowych prezentujących na ogół wysoki poziom. Najlepsze prace etapowe i dyplomowe studentów I i II stopnia są publikowane w instytutowych, a często ogólnopolskich („Język Polski”) pismach i monografiach zbiorowych. Studenci obu poziomów studiów występują na konferencjach naukowych z referatami, często potem publikowanymi, redagują czasopisma internetowe i gazety festiwalowe. Studenci studiów II stopnia zostali włączeni w realizowany w Instytucie grant naukowy „Kultura literacka Łodzi”. Skuteczność metod kształcenia przygotowujących studentów do pracy badawczej potwierdza także bardzo intensywna działalność kół naukowych (jest ich w IFP kilka, na Wydziale Filologicznym – kilkanaście) oraz poziom prac dyplomowych, z których część co roku jest wysyłana na ogólnopolskie konkursy. Wymagania dotyczące prac dyplomowych zostały szczegółowo określone w *Uchwale nr 68/2013/2014 Rady Wydziału Filologicznego UŁ z dnia 24 stycznia 2014 w sprawie określenia wymogów dotyczących prac dyplomowych przygotowywanych na Wydziale Filologicznym*. Zarządzenie Dziekana Wydziału Filologicznego UŁ nr 39 z dnia 14 stycznia 2016 roku wprowadza obowiązek działań antyplagiatowych na Wydziale dotyczących prac dyplomowych, z wykorzystaniem systemu antyplagiatowego plagiat.pl Instytut Filologii Polskiej nie prowadzi kształcenia na odległość, ale elementy e-learningu są coraz częściej i z dobrym efektem wprowadzane na zajęciach różnego typu, co potwierdzili studenci.

W opinii studentów stosowane formy zajęć wymagają od nich samodzielnego uczenia się. ZO PKA podziela ten pogląd. Podczas spotkania pozytywnie ocenili wszystkie metody kształcenia. Formy zajęć dostosowane są do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Studenci studiów II stopnia są oni przygotowywani do prowadzenia badań i są w nie włączani głównie poprzez bardzo dobrze działające Kola Naukowe.

1.5.4.

Studia I stopnia trwają 6 semestrów (180p. ECTS), studia II stopnia – 4 semestry (120p. ECTS). Praktyki na specjalizacji nauczycielskiej I i II trwają odpowiednio 150 godzin, na pozostałych specjalizacjach – 30 godzin. Liczba godzin na specjalizacji nauczycielskiej wynosi 465 godzin (I) oraz 270 godzin (II), na specjalizacjach: edytorstwo, komunikowanie publiczne, literatura stosowana, nauczanie języka polskiego jako obcego – 330 godzin, na specjalizacji podstawy grafiki komputerowej – 135 godzin.

Taki czas trwania kształcenia na ocenianym kierunku oraz wielkość nakładu czasu i pracy studenta mierzona punktami ECTS umożliwiają realizację treści programowych i osiągnięcie założonych efektów kształcenia – z jedną wątpliwością dotyczącą czasu

trwania specjalizacyjnych praktyk nienauczycielskich. 30 godzin jest wymiarem niewystarczającym dla osiągnięcia wszystkich założonych dla tych praktyk efektów kształcenia, aczkolwiek 30-godzinny wymiar praktyk zawodowych zgodny jest z ogólnouczelnianymi regulacjami.

1.5.5.

System ECTS dla Wydziału Filologicznego został zatwierdzony Zarządzeniem nr 216/2013/2014 z dnia 30 maja 2014; w marcu 2015 Rada Wydziału Filologicznego zatwierdziła korektę systemu ECTS na Wydziale, a w czerwcu – zmianę programu na studiach I i II stopnia kierunku filologia polska od roku akademickiego 2015/2016, polegającą na dostosowaniu tego programu do skorygowanej punktacji ECTS (*Protokół nr 39/2014/2015 z posiedzenia Rady Wydziału Filologicznego w dniu 26 czerwca 2015 roku*). Funkcjonujący obecnie na ocenianym kierunku system ECTS w opinii władz kierunku w sposób właściwy uwzględnia wagę przedmiotu oraz nakład pracy własnej studenta, w wypadku niektórych przedmiotów realizowanych na studiach II stopnia budzi jednak wątpliwości. Takie przedmioty, jak *Rozwój teorii literatury od starożytności po współczesność*, *Najnowsza literatura światowa*, *Konteksty literatury XX i XXI wieku* zostały wycenione na 6 punktów ECTS, mimo iż realizowane są w wymiarze 30 godzin, kończą się nie egzaminem, lecz zaliczeniem na ocenę, a określone w sylabusie warunki ich zaliczenia i lista literatury obowiązkowej także nie uzasadniają takiej wysokiej punktacji (w wypadku *Kontekstów literatury XX i XXI wieku* dłuższa lista lektur to *Propozycje lektur i tekstów pomocniczych do wyboru*). Wątpliwości budzi też przypisanie praktykom zawodowym o wymiarze 30 godzin tylko 1 punktu ECTS, odpowiadającego właściwie jedynie wymiarowi czasu spędzanego przez studenta na praktyce, nieuwzględniającego nakładu jego pracy.

Liczba punktów ECTS przypisana modułom zajęć związanych z prowadzonymi na Wydziale badaniami znacznie przekracza wymagane 50 %; na studiach I stopnia jest to bowiem 71%, na studiach II stopnia – 64%. ZO PKA uznaje te przyporządkowania za właściwe.

1.5.6.

Jednostka w wystarczającym stopniu zapewnia studentom możliwość indywidualizacji kształcenia dzięki ofercie zajęć fakultatywnych różnego typu. Są to przede wszystkim specjalizacje – cztery dostępne studentom obu poziomów studiów oraz dwie adresowane do studentów tylko studiów II stopnia. Studenci I i II stopnia muszą zdobyć 10 ECTS w ramach kierunkowych zajęć fakultatywnych oraz 3 punkty ECTS w ramach zajęć ogólnouczelnianych, w sporej części prowadzonych w języku angielskim. Na studiach II stopnia studenci wybierają jedną z dwóch ścieżek edukacyjnych: literaturoznawczą lub językoznawczą. W sumie – na studiach I stopnia za zajęcia do wyboru poloniści otrzymują 64 punkty ECTS (35,5% ogólnej liczby ECTS), a na studiach II stopnia – 65 ECTS (54,2%). Na ocenianym kierunku są zatem spełnione wymagania określone w §4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów oraz koncepcji kształcenia. W opinii studentów mają oni swobodny dostęp do specjalności.

1.5.7.

Formy zajęć prowadzonych na ocenianym kierunku nie są zbyt różnorodne, są to bowiem

wykłady, ćwiczenia konwersatoryjne, seminaria i lektoraty (na studiach II stopnia noszące nazwę repetytorium językowego). Ćwiczenia konwersatoryjne są numerowane (ćw. konwersatoryjne 1,2,3) w zależności od „stopnia zaawansowania umiejętności samodzielnego uczenia się” uczestniczących w zajęciach studentów. Na obu poziomach studiów zaznacza się duża przewaga aktywizujących form pracy ze studentem. Na studiach I stopnia tylko trzecia część zajęć to wykłady, na studiach II stopnia żadne zajęcia nie mają formy wykładu, co w intencji kadry IFP ma służyć „*aktywizacji studentów w zakresie samodzielnego rozwiązywania problemów, wdrażaniu studentów do pracy badawczej, czemu lepiej służą ćwiczenia konwersatoryjne niż wykłady*”. Uznając ten argument ZO pragnie wskazać na ogromną wartość – zwłaszcza dla studentów II stopnia studiów - wykładu samodzielnymi pracownikami naukowymi, zazwyczaj uczonymi o dużym dorobku naukowym i doświadczeniu dydaktycznym, jako formy prezentacji dojrzałego warsztatu badawczego, oryginalnego, indywidualnego i najczęściej interdyscyplinarnego podejścia do naukowych problemów.

Zwraca uwagę fakt, że w modułach specjalizacyjnych nie pojawiają się zajęcia o charakterze warsztatów. Dwa przedmioty mają wprawdzie w nazwie „Warsztaty” (*Warsztaty oratorskie, Warsztaty wydawnicze*), lecz w sylabusie ich formę określa się jako „ćwiczenia konwersatoryjne” i metody stosowane na tych zajęciach są adekwatne do tego określenia, a nie do formy warsztatowej (wykład konwersatoryjny, dyskusja, test). Kilkanaście przedmiotów specjalizacyjnych z kolei, określonych jako ćwiczenia konwersatoryjne, w istocie ma formę warsztatów z odpowiednimi dla tej formy zajęć metodami dydaktycznymi i sposobami weryfikacji efektów kształcenia. ZO uzyskał wyjaśnienie, że warsztaty - z nazwy i charakteru zajęć - mogą być w Uczelni prowadzone na kierunkach o odpowiednim wskaźniku kosztochłonności, a filologia polska do nich nie należy.

Mimo niewielkiej różnorodności form zajęć są one na ogół trafnie dobrane do określonych dla tych zajęć treści i efektów kształcenia i umożliwiają osiągnięcie tych efektów. Sprzyja temu także liczebność grup: na ćwiczeniach do 20 osób, na seminariach dyplomowych – do 8 osób.

Sposób organizacji studiów nie budzi zastrzeżeń, także w opinii studentów. Podobnie jak ZO, krytycznie ocenili oni jedynie fakt, że w niektóre dni zajęcia odbywają się od godzin przedpołudniowych do godziny 20.15, co uchybia zasadom higieny procesu nauczania.

Studenci wskazali, iż organizacja zajęć sprzyja osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Na ocenę tę składa się liczebność grup, która jest zdaniem studentów optymalna, odpowiednie formy prowadzenia zajęć oraz infrastruktura jednostki. Studenci mają możliwość indywidualizacji programu studiów. W ocenie studentki, która korzysta z tej formy studiów proces ubiegania się oraz studia przebiegają w sposób bardzo sprawny. Nie są prowadzone zajęcia wyrównawcze czy adaptacyjne dla studentów I roku. Ze względu na w większości odpowiednio dostosowaną infrastrukturę nie ma żadnych problemów z uczestnictwem studentów z niepełnosprawnościami w zajęciach.

1.5.8.

Praktyki studenckie na ocenianym kierunku powiązane są ze specjalizacjami. Dla specjalizacji nienauczycielskich mają one wymiar 30 godzin, zgodny z regulacjami ogólnouczelnianymi, ale w opinii ZO zbyt mały w wypadku specjalizacji prowadzonych

na filologii polskiej i przypisanych im efektów kształcenia (zwłaszcza dla *Nauczania języka polskiego jako obcego i specjalizacji edytorskiej*). Uczelnia proponuje studentom listę instytucji gotowych do przyjęcia ich na praktyki, ale student ma prawo wybrać sobie taką instytucję na własną rękę. Otrzymuje wtedy od kierunkowego opiekuna skierowanie na praktykę i formularz porozumienia, zgodnie z którym przyjmująca go instytucja wyznacza opiekuna praktyki. Po zakończeniu praktyki student wpisuje do dziennika praktyki sprawozdanie z czynności wykonanych w jej trakcie, a opiekun praktyki z ramienia instytucji dodaje swoją opinię – różnej wartości merytorycznej, jak wykazał przegląd dzienników – oraz ocenę. Ostatecznego zaliczenia praktyki dokonuje opiekun kierunkowy po zapoznaniu się dziennikiem praktyki i rozmowie ze studentem. Taki sposób organizacji praktyki budzi kilka zastrzeżeń, dotyczących m.in. braku kontaktu kierunkowego opiekuna praktyk z instytucją przyjmującą studenta, kwestii nieuregulowanej sprawy ubezpieczenia studenta w trakcie praktyki w wybranej przez niego instytucji, braku w dzienniku praktyki weryfikacji określonych dla praktyki niepedagogicznych efektów kształcenia.

Trzeba dodać, że na przedstawionej ZO liście miejsc, w jakich studenci specjalizacji nienauczycielskich odbywali dotąd praktyki, znalazły się różnorodne placówki kulturalne, społeczne i oświatowe, z pewnością umożliwiające studentom osiągnięcie w trakcie odbywanej w nich praktyki efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku i wybranej przez studentów specjalizacji.

Praktyki pedagogiczne w wymiarze 150 godzin prowadzone są w sposób niebudzący zastrzeżeń, co potwierdziły rozmowy ZO z opiekunami tych praktyk oraz przegląd przedstawionej przez nich dokumentacji. Studenci pozytywnie ocenili organizację oraz sposób zaliczenia praktyk.

1.5.9.

W programie studiów I i II stopnia kierunku filologia polska są obligatoryjne lektoraty języka obcego. W bloku fakultatywnych przedmiotów ogólnouczelnianych jest kilka wykładów prowadzonych w języku angielskim, poloniści mogą też uczestniczyć w gościnnych wykładach naukowców zagranicznych. W §32 *Regulaminu studiów w Uniwersytecie Łódzkim* określone są zasady organizacyjne uczestnictwa studentów UŁ w międzynarodowej i krajowej wymianie studentów; studenci ocenianego kierunku, jak wszyscy studenci Uniwersytetu Łódzkiego, mają możliwość odbywania części studiów na uczelniach zagranicznych w ramach stypendiów i staży oraz z programów międzynarodowej wymiany (Erasmus/Erasmus+, Stypendium Fundacji Kościuszkowskiej, umowy o współpracy z Uniwersytetami w Niemczech, Czechach, Słowacji, Słowenii, Bułgarii, na Ukrainie i Białorusi). W latach 2012-2015 z takiej możliwości skorzystało tylko 6 studentów filologii polskiej. Co roku na ocenianym kierunku studiuje kilku zagranicznych studentów. W IFP odbywają się lektoraty i Szkoły letnie dla studentów z Rosji i Niemiec. Pracownicy IFP odbywają staże i wykłady gościnne w zagranicznych uczelniach. Studenci pozytywnie ocenili oferowane zajęcia językowe. Studenci wskazali ponadto, iż odbywały się pojedyncze wykłady kadry zagranicznej na które chętnie uczęszczali. Jednostka jest w ich ocenie przygotowana do przyjmowania studentów zagranicznych oraz stwarza możliwość wyjazdów za granicę

swoim studentom.

1.6

1.6.1.

Obowiązujące obecnie zasady rekrutacji na kierunek filologia polska zostały zatwierdzone *Uchwałą nr 141/2013/2014 Rady Wydziału Filologicznego z 14 marca 2014 w sprawie zatwierdzenia zasad rekrutacji na rok akademicki 2015/2016*. Zgodnie z tą Uchwałą o przyjęciu na studia I stopnia decydować będzie konkurs świadectw, w którym brane są pod uwagę oceny na świadectwie maturalnym z języka polskiego i języka obcego nowożytnego, a w razie potrzeby – z dwóch innych przedmiotów z podanej listy (historia, historia sztuki, historia muzyki, wiedza o społeczeństwie, język łaciński i kultura antyczna, filozofia, matematyka). Na studia drugiego stopnia przyjmowani będą absolwentów studiów licencjackich bądź magisterskich wszystkich kierunków, a kwalifikacja odbywać się będzie na podstawie: - konkursu dyplomów – 50%; średniej ocen ze studiów, wyliczonej przez macierzysty dziekanat (tej samej, która uwzględniana była do wyliczenia oceny na dyplomie) – 50%. Zasady rekrutacji opublikowane są na stronie internetowej Uniwersytetu Łódzkiego. Przyjęte zasady rekrutacji zapewniają przejrzystość wymagań i kryteriów uwzględnianych w procesie kwalifikacyjnym oraz równe szanse kandydatów w podjęciu kształcenia na łódzkiej polonistyce, nie zawierają ustaleń o charakterze dyskryminacyjnym, a ustalone limity przyjęć (100 osób na każdym stopniu kształcenia) odpowiada potencjałowi dydaktycznemu IFP. Wątpliwość budzi decyzja o przyjmowaniu na studia II stopnia absolwentów studiów licencjackich bądź magisterskich wszystkich kierunków (teoretycznie zatem także z obszaru nauk ścisłych, technicznych czy medycznych) – powstaje pytanie, czy wstępna wiedza i umiejętności takich kandydatów na studia osiągają poziom umożliwiający realizację w toku studiów II stopnia zakładanych efektów kształcenia. Władze kierunku poinformowały ZO, że absolwenci kierunków niepolonistycznych muszą zaliczyć w toku studiów II stopnia tzw. przedmioty bloku P, czyli grupę wyznaczonych przez opiekuna pracy magisterskiej przedmiotów kierunkowych z programu studiów I stopnia. Ponieważ w wypadku takich studentów godzinowy wymiar studiów się nie zwiększa, odbywa się to kosztem objętych programem studiów II stopnia przedmiotów fakultatywnych, co z kolei może utrudnić tym studentom osiągnięcie wymaganych 30% zajęć do wyboru, a z pewnością ograniczy pulę przedmiotów fakultatywnych umożliwiających indywidualizację kształcenia. Mając na uwadze potencjał dydaktyczny jednostki w opinii studentów liczba przyjmowanych osób na pierwszy rok mogłaby być większa.

1.6.2.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku określa *Uchwała Senatu Uniwersytetu Łódzkiego nr 507 z dnia 15 czerwca 2015 w sprawie: zasad, warunków i trybu potwierdzania w Uniwersytecie Łódzkim efektów uczenia się oraz sposobu powoływania i trybu działania komisji weryfikujących efekty uczenia się*. Kandydaci na studia, posiadający odpowiednią praktykę zawodową, będą przyjmowani na studia w specjalnym trybie i zwolnieni z części zajęć (do 50% określonych dla studiów efektów kształcenia i punktów ECTS). Wymogiem formalnym jest posiadanie 5-letniej (studia I stopnia) albo 3-letniej (studia II stopnia) praktyki zawodowej. Kandydaci na studia II stopnia w tym trybie muszą mieć ukończone studia licencjackie. Uchwała ta, opublikowana na stronie internetowej Uniwersytetu Łódzkiego, jest zgodna z przepisami

określonymi w art. 170e-170g ustawy *Prawo o szkolnictwie Wyższym*.

1.7.

1.7.1.

System weryfikacji efektów kształcenia w Uniwersytecie Łódzkim jest zaprezentowany w *Regulaminie studiów*, w sylabusach zamieszczanych na stronie internetowej IFP, jest także omawiany ze studentami na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu. System ten jest wieloetapowy i umożliwia sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia na kolejnych etapach kształcenia, zarówno w trakcie realizacji programu (egzaminy ustne i pisemne, kolokwia, testy, prace etapowe, ocena referatów i projektów, oceny z praktyk specjalizacyjnych) jak i w momencie jego zakończenia (egzaminy i prace dyplomowe, ankieta satysfakcji studenta wypełniana pod koniec ostatniego roku studiów). Dodać należy, że na polonistyce są niekiedy weryfikowane efekty kształcenia osiągnięte w trakcie wykładów (kolokwia, testy, referaty). Nie prowadzi się ankietyzacji absolwentów, nie pozyskuje się w sposób systemowy także informacji od pracodawców na temat efektów kształcenia osiągniętych przez zatrudnionych przez nich absolwentów filologii polskiej..

Ważnym sprawdzianem osiągniętych w trakcie całych studiów efektów kształcenia jest praca licencjacka i magisterska oraz egzamin dyplomowy. Przejrzane przez ZO prace dyplomowe prezentowały na ogół wysoki poziom, ich recenzje były merytoryczne, a oceny adekwatne do wartości pracy. Pytania na egzaminie magisterskim skutecznie sprawdzały osiągnięte przez studenta efekty kształcenia, na egzaminie licencjackim dotyczyły problematyki ściśle związanej z pracą, co osłabiało efektywność tego egzaminu jako narzędzia weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych w całym procesie kształcenia na studiach I stopnia.

Prace etapowe przejrzane przez ZO skutecznie umożliwiają monitorowanie efektów kształcenia na kolejnych etapach edukacji, nie do końca odgrywają jednak taką rolę, najczęściej bowiem wystawiane nich oceny pozbawione są jakiegokolwiek komentarza, czasem nawet nie noszą śladów krytycznej lektury.

Ostateczną ocenę zajęć - po konsultacji z prowadzącym zajęcia w danym roku akademickim - wystawia koordynator przedmiotu. On też formułuje opinię o osiągniętych na zajęciach efektach kształcenia w formie tzw. ankiety autoewaluacji przedmiotu, umieszczanej wraz z sylabusem w teczce przedmiotu. Wyniki analizy ankiety autoewaluacyjnej są dyskutowane przez prowadzących i koordynatora przedmiotu i wykorzystywane do ewentualnych zmian i ewolucji procesu kształcenia na konkretnych zajęciach.

Metody monitorowania i oceniania efektów kształcenia należą do repertuaru tradycyjnych metod akademickich (może poza oceną projektów multimedialnych), ale są adekwatne do założonych dla ocenianego kierunku efektów kształcenia, zważywszy zwłaszcza dużą rolę prac pisemnych jako ważnego dla polonistów narzędzia weryfikacji efektów kształcenia. Duże znaczenie przypisuje się także pracy w grupie i metodom debaty weryfikującym efekty kształcenia w zakresie kompetencji społecznych. Przygotowywane poza zajęciami referaty i projekty pozwalają na weryfikację pracy własnej studenta.

Zasady dotyczące pisania i oceniania prac dyplomowych oraz procedury związane z

egzaminem dyplomowym, przedstawione w *Regulaminie studiów w UŁ*, zostały uszczegółowione w *Uchwale nr 68/2013/2014 Rady Wydziału Filologicznego UŁ z 14 stycznia 2014 roku* – podano tam precyzyjne wymagania i procedury związane z procesem dyplomowania zgodne z obszarem, profilem, koncepcją i efektami kształcenia określonymi dla kierunków prowadzonych na Wydziale Humanistycznym UŁ, w tym na filologii polskiej. W roku akademickim 2015/2015 opracowano zestaw zagadnień do egzaminu licencjackiego na filologii polskiej, co usystematyzuje proces weryfikacji efektów kształcenia na studiach I stopnia. Od roku akademickiego 2015/2016 wszystkie prace dyplomowe są poddawane sprawdzeniu w systemie plagiat.pl.

Według studentów stosowane metody weryfikacji poziomu osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są odpowiednie. W ich opinii każda z zastosowanych metod wymaga od studenta nakładu samodzielnej pracy. Proces dyplomowania jest dla studentów przejrzysty i zrozumiały. Studenci są zaznajamiani z nim w trakcie studiów i szerzej podczas seminarium dyplomowego. Egzamin dyplomowy w opinii studentów studiów II stopnia przebiega prawidłowo i nie zdarzają się odstępstwa od przyjętych zasad dyplomowania.

1.7.2.

System weryfikacji efektów kształcenia jest przejrzysty i na ogół wiarygodny (wyjąwszy niestarannie sprawdzane prace etapowe). Na pierwszych zajęciach prowadzący informują o przyjętych przez siebie kryteriach oceny i sposobach weryfikacji efektów kształcenia w toku zajęć. W sylabusach są sformułowane przedmiotowe efekty kształcenia i wskazane efekty kierunkowe, do których się odnoszą. W rubryce *Metody i kryteria oceniania* podane są sposoby weryfikacji efektów kształcenia, niekiedy z wyliczonymi w procentach składowymi końcowej oceny, co pozwala na obiektywizm i porównywalność ocen. Wskazane w sylabusach metody, aczkolwiek nieco monotonne (zwykle jest to praca pisemna, kolokwium lub test) na ogół pozwalają na ocenę stopnia osiągnięcia przez studenta przedmiotowych efektów kształcenia, choć niekiedy w bloku przedmiotów specjalizacyjnych pojawiają się wątpliwości (np. na specjalizacji edytorskiej przedmiot „techniczne opracowanie tekstu”, będący, jak czytamy w sylabusie, „warsztatem komputerowym z elementami wykładu i pogadanki heurystycznej”, w rubryce „metody i kryteria oceniania” podaje: *Obowiązuje obecność na zajęciach (dopuszcza się jedną nieobecność). Zaliczenie student uzyskuje poprzez napisanie kolokwium kończącego*).

Studenci wyrazili opinię, iż przyjęty system oceny jest przejrzysty i obiektywny. Poziom weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia jest oceniany przez studentów pozytywnie. Studenci uzyskują informacje o uzyskanych ocenach bezpośrednio od nauczycieli akademickich lub za pośrednictwem starostów grup. Założenia zakładane w sylabusach a dotyczące weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są konsekwentnie realizowane przez nauczycieli akademickich.

Na kierunku nie prowadzi się kształcenia na odległość.

3. Uzasadnienie

Przyjęta przez jednostkę koncepcję kształcenia jest zgodna z misją i strategią Uniwersytetu Łódzkiego, a także ze *Strategią Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego na lata 2015-2020*. Władze kierunku podejmują działania mające na celu rozwój łódzkiej polonistyki poprzez modyfikacje programowe i wprowadzanie specjalności uwzględniających najnowszą wiedzę filologiczną i ogólnohumanistyczną

oraz potrzeby rynku pracy. Oceniany kierunek prawidłowo przyporządkowano do obszaru i dziedziny nauk humanistycznych, dyscyplin literaturoznawstwo i językoznawstwo. Określone dla kierunku filologia polska efekty kształcenia są spójne z obszarowymi efektami z zakresu nauk humanistycznych dla profilu ogólnoakademickiego i zostały sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Program studiów na ocenianym kierunku uwzględnia obecny stan wiedzy filologicznej i ogólnohumanistycznej, umożliwia też studentom osiągnięcie założonych efektów kształcenia, a realizowane specjalności dostosowane są do potrzeb rynku pracy. Wątpliwości budzi brak zróżnicowania specjalności dla studiów I i II stopnia oraz zbiór efektów kształcenia dla specjalności nauczycielskiej nie w pełni zgodny z ministerialnymi standardami. Organizacja studiów jest na ogół właściwa, wymiar praktyk niepedagogicznych (30 godzin) wydaje się jednak zbyt mały dla założonych dla nich efektów kształcenia. System ECTS działa na ocenianym kierunku na ogół w sposób właściwy, w wypadku niektórych przedmiotów z planu studiów II stopnia wymaga jednak korekty. Na ocenianym kierunku prowadzi się działania sprzyjające umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, zostały stworzone dobre warunki do udziału studentów w międzynarodowych programach wymiany, studenci polonistyki korzystają jednak z tych możliwości w niewielkim stopniu. Zasady i procedury postępowania rekrutacyjnego, w tym dobór kryteriów rekrutacji na kierunek filologia polska, w odniesieniu do studiów I stopnia zapewniają właściwy dobór kandydatów; wątpliwości budzi decyzja o przyjmowaniu na studia II stopnia absolwentów wszystkich kierunków i sposób uzupełniania przez nich efektów kształcenia określonych dla studiów I stopnia. W Uniwersytecie Łódzkim istnieje możliwość potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Przyjęty na ocenianym kierunku system sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia jest efektywny, bezstronny, obiektywny i wiarygodny, a metody weryfikacji są na ogół adekwatne do formy zajęć oraz celów i treści kształcenia, choć w niektórych sylabusach brak spójności między założonymi dla przedmiotu efektami kształcenia a metodami ich weryfikacji..

Z punktu widzenia studentów program kształcenia realizowany na studiach I i II stopnia umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Do działań jednostki studenci nie wnosili zastrzeżeń. Studenci ocenianego kierunku zdobywają wiedzę, umiejętności i kompetencje podczas zajęć realizowanych różnymi formami edukacyjnymi. Do programu i planu studiów studenci nie mają uwag i oceniają je pozytywnie. Sposoby weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia w ocenie studentów mobilizują ich do samodzielnego uczenia się. Organizacja praktyk w ocenie studentów jest prawidłowa i nie wnieśli w tej kwestii uwag.

4. Zalecenia

- zróżnicowanie treści kształcenia w oferowanych na studiach I i II stopnia specjalnościach o tych samych nazwach stopnia
- dostosowanie efektów kształcenia dla specjalności nauczycielskiej do obowiązujących standardów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela
- rozważenie modyfikacji zasad rekrutacji na studia II stopnia w powiązaniu ze sposobem uzupełniania przez absolwentów kierunków niepolonistycznych niezbędnych efektów kształcenia ze studiów polonistycznych I stopnia
- przegląd sylabusów pod kątem uspoźnienia efektów kształcenia oraz sposobów ich weryfikacji, a także urealnienia punktacji ECTS na studiach II stopnia
- popularyzowanie idei międzynarodowej wymiany studentów

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1.

Do minimum kadrowego na kierunku „filologia polska” Uczelnia zgłosiła 21 nauczycieli akademickich, w tym 8 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 13 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Jedna z osób wskazanych do minimum kadrowego przebywa obecnie na urlopie dla poratowania zdrowia. W grupie samodzielnych nauczycieli akademickich 3 osoby zaliczono do minimum kadrowego studiów I stopnia oraz 6 osób do minimum kadrowego studiów II stopnia, natomiast w grupie nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora 6 osób zaliczono do minimum kadrowego studiów I stopnia oraz 7 osób do minimum kadrowego studiów II stopnia.

Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z Władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzone również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego, których treść zweryfikowano z informacjami zawartymi w systemie POL-on. Minimum kadrowe dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku „filologia polska” spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa

Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131) w zakresie: liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe oraz wymiaru prowadzonych zajęć dydaktycznych.

Zespół oceniający do minimum kadrowego studiów I stopnia zaliczył 9 osób, w tym 4 samodzielnych nauczycieli akademickich i 5 doktorów, a studiów II stopnia 13 osób w tym 6 samodzielnych (w tym jedna osoba zaliczona do studiów I i II stopnia) nauczycieli akademickich i 7 doktorów. Kwalifikacje kadry zaliczanej do minimum kadrowego oraz jej bogaty i różnorodny dorobek naukowy pozwalają w pełni na realizację programu studiów w zakresie dyscyplin istotnych dla filologii polskiej, tj. językoznawstwa i literaturoznawstwa. Wśród osób wskazanych i zaliczonych do minimum znajduje się 3 profesorów tytularnych (wyłącznie literaturoznawcy), 6 doktorów habilitowanych (2 literaturoznawców, 4 językoznawców), 12 doktorów (6 literaturoznawców, 6 językoznawców). Tym samym występują właściwe proporcje między przedstawicielami obu dyscyplin ważnych dla tego kierunku. Każda z osób figurujących w minimum kadrowym prowadzi zajęcia dydaktyczne zgodnie z kompetencjami, tj. wykształceniem i profilem pracy badawczej, uwidocznionym w dorobku publikacyjnym. A zatem zarówno kwalifikacje osób wliczonych do minimum kadrowego, ich rozwój (od 2010 roku odnotowano w IFP 19 habilitacji, chociaż niepokoi status quo w grupie profesorów tytularnych – nadal 3 profesorów wykazywanych w minimum oraz 3 poza minimum kadrowym), jak i dorobek naukowy zapewniają realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia.

W wyniku weryfikacji dokumentacji dotyczącej pracowników, w tym oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku, stwierdzono, iż wszystkie osoby (łącznie 21) zaliczone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a Ustawy z dnia 27 lipca 2005r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2012r., Nr 572 z późn. zm.). Spełnione zostały również warunki dotyczące obciążeń godzinowych pracowników, określone w § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014r., dotyczące prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. z 2014r., poz. 1370), wedle których nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin – w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich, a co najmniej 60 godzin w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Dla wszystkich nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy; wszyscy zatrudnieni są w pełnym wymiarze czasu pracy. Na podstawie analizy aktów mianowania oraz umów o pracę oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, iż nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe są zatrudnieni w Uczelni od kilku/kilkunastu lat, co dowodzi stabilności kadry kierunku . Zatem minimum kadrowe na wizytowanym kierunku jest spełnione dla studiów I i II stopnia .

Stosunek liczby nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego (21) do liczby studentów kierunku na I i II stopniu (455), wynosi 1: 21, tym samym zostały spełnione wymagania (§ 17 ust. 1 pkt. 7) określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5. 10 2011r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. Nr 243, poz. 1445), a mieszczącego się w obszarze nauk humanistycznych (1: 120).

2.2.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku filologia polska mają bogaty dorobek naukowy (liczne publikacje zwłaszcza w kraju), różnorodne doświadczenia w prowadzeniu badań naukowych (kierowanie grantami indywidualnymi i ogólnopolskimi - zespołowymi, organizacja konferencji naukowych) oraz duże kompetencje dydaktyczne, chociaż ostatnia z uwag nie dotyczy wszystkich pracowników (zob. oceny zajęć hospitowanych). W czasie hospicacji stwierdzono, że niektórzy pracownicy, choć prezentują dobry poziom merytoryczny, prowadzą zajęcia w sposób nieco jednorodny, wykorzystując przede wszystkim tradycyjne metody (elementy wykładu, dyskusja, analiza tekstu), co osłabia uwagę studentów i może przyczynić się do obniżenia skuteczności dydaktycznej. Zauważono pewną niechęć do posługiwania się nowoczesnymi metodami i technikami kształcenia na odległość, wykorzystywane są natomiast kontakty poprzez pocztę elektroniczną. Uczelnia stwarza możliwości w zakresie pogłębiania kompetencji dydaktycznych, powołując m.in. Zespół ds. Uniwersytetu Otwartego. Bogaty dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na filologii polskiej, znaczący pod względem jakościowym i ilościowym w pełni odpowiada założeniom programu kształcenia i efektom kształcenia. Zainteresowania badawcze kadry koncentrują się wokół zagadnień należących do modułu przedmiotów podstawowych i kierunkowych, tj. różnorodnych tematów z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa, edytorstwa oraz dydaktyki, co sprzyja realizacji założeń kształcenia na omawianym kierunku.

2.3.

Polityka kadrowa sprzyja rozwojowi kadry naukowej i mobilizuje do podnoszenia kwalifikacji oraz do aktywnej pracy naukowo-organizacyjnej. Wprowadzony system motywacyjnych dodatków finansowych promuje osoby najbardziej zaangażowane w działalność naukową. To rozwiązanie ustalone jest na podstawie liczby punktów z oceny okresowej pracownika, co zostało skonsultowane ze związkami zawodowymi. Pracownicy w czasie spotkania z ZO podkreślali słusność przyjętej ścieżki motywacji, która obejmuje ok. 1/3 zatrudnionych, ale dodatki finansowe są spore. Zauważano, iż niestety nie jest w zasadzie brana pod uwagę działalność dydaktyczna. Osoby, które pozyskały duże granty badawcze otrzymują zniżkę pensum do 50% oraz urlopy naukowe. Do spraw demotywujących zaliczono fakt podpisywania z pracownikami umowy – zlecenia za np. dodatkowe zajęcia, a nie umowy o dzieło. Istnieją ograniczone możliwości zatrudniania zdolnych młodych pracowników, co niewątpliwie może doprowadzić do „kadrowej luki pokoleniowej”. Pracownicy znają zasady dotyczące awansów zawodowych, które są zawarte w Statucie Uczelni. Względy finansowe powodują, iż na Wydziale wstrzymane są awanse z asystenta na adiunkta; są doktorzy zatrudnieni na stanowisku asystenta, mogą rozwiązać umowę i przejść na roczny kontrakt. Po uzyskaniu habilitacji też nie ma na razie awansów, co zostało zapowiedziane na posiedzeniu Rady Wydziału. W jednostce prowadzone są kursy dotyczące zdobywania grantów, chociaż rzadziej wyłącznie dla filologów. Pracownicy w czasie spotkania wyrazili żal, że nie są organizowane szkolenia na temat grantów z NPRH. Jest za to co semestr szkolenie grantowe dla doktorantów. Z kolei Zakład Kształcenia Nauczycieli organizuje kursy metodyczne oraz kursy z e-learningu. Natomiast jeśli chodzi o umiędzynarodowienie kadry, przyjęto założenie, iż na filologii polskiej fakt ten nie służyłby podniesieniu jakości kształcenia, co, w opinii zespołu oceniającego, nie zawsze jest aż tak oczywiste.

2.4.

Instytut Filologii Polskiej UŁ prowadzi różnorodne badania naukowe w obszarze nauk

humanistycznych, do którego został przyporządkowany kierunek wraz ze specjalizacjami nauczycielską, edytorską, nauczaniem języka polskiego jako obcego. Realizacja modułu językoznawczego i literaturoznawczego wypływa z wielorakich kierunków badawczych, podejmowanych przez pracowników poszczególnych katedr. Wyniki badań znajdują odzwierciedlenie w publikowanych przez pracowników pracach, w tym monografiach autorskich oraz artykułach w czasopismach, także punktowanych z tzw. listy ministerialnej. Znajdują swe odbicie również w organizowanych warsztatach i konferencjach naukowych, w pozyskanych grantach o zasięgu ogólnopolskim. Wymienione działania i ich efekty są podporządkowane realizacji założonych dla kierunku efektów kształcenia, zwłaszcza w zakresie rozwijania wiedzy o języku, literaturze i kulturze rodzimej oraz umiejętności wykorzystania ich w działaniach analityczno-interpretacyjnych i zawodowych, a także przyporządkowanych do dyscypliny, szczególnie w zakresie pogłębiania wiedzy, krytycznego myślenia oraz pracy w grupie.

2.5.

3. Uzasadnienie

Wymagania dotyczące minimum kadrowego dla kierunku filologia polska studia I i II stopnia - są spełnione. Kadra pod względem ilościowym i jakościowym (m.in. prowadzone badania, publikacje, działalność organizacyjna, pozyskiwane granty) gwarantuje w pełni realizację programu kształcenia oraz osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Słabszym elementem jest współpraca międzynarodowa oraz dominacja tradycyjnych metod uprawiania dydaktyki uniwersyteckiej.

4. Zalecenia

Bogactwo i różnorodność prowadzonych badań winny stać się szansą na nawiązywanie liczniejszych niż dotychczas kontaktów międzynarodowych.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

Max. 5400 znaków (ze spacjami)

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1.

Jednostka współpracuje z potencjalnymi pracodawcami absolwentów filologii polskiej. Kierownicy specjalizacji, jakie filologia polska na UŁ oferuje studentom, współpracują formalnie i nieformalnie z placówkami przyjmującymi studentów na praktyki. Są to w szczególności: szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne z Łodzi i regionu

łódzkiego, wydawnictwa, agencje reklamowe, media, Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UŁ, szkoły językowe, placówki oświatowo-kulturalne. Koła naukowe działające przy katedrach polonistycznych, w ramach organizacji różnych imprez i wydarzeń na rzecz Uczelni, Wydziału, Instytutu oraz otoczenia zewnętrznego współpracują m.in. z łódzkimi mediami, Urzędem Miasta Łodzi, Urzędem Marszałkowskim. Ocena programu kształcenia przez podmioty zewnętrzne przeprowadzona została w 2015 r. przed jego dostosowaniem do nowego wydziałowego systemu punktów ECTS. Pracodawcy (szkoły ogólnokształcące, szkoły językowe, wydawnictwa, agencje reklamowe, urzędy, placówki kulturalne) pozytywnie ocenili efekty kształcenia, jakie sformułowano dla kierunku oraz specjalizacji zawodowych/aplikacyjnych. Niekiedy jednak interesariusze zewnętrzni wyrażają jedynie poparcie dla jakiejś inicjatywy edukacyjnej, np. prowadzenia specjalizacji nauczanie języka polskiego jako obcego. Na spotkaniu pracowników z ZO podkreślano rangę kontaktów osobistych przedstawicieli kierunku filologia polska z twórcami kultury, które zwykle inicjują istotne wydarzenia, np. „Noc z literaturą”, „Noc z filologią”. Ekspozowano uczestnictwo pracowników i studentów w realizacji grantu z Urzędu Marszałkowskiego pod nazwą „Kultura literacka Łodzi do 1939 roku”. Formą swoistej współpracy z otoczeniem społecznym i kulturalnym jest prowadzenie przez Instytut na swej stronie internetowej „Poradni językowej”. Od roku działa, zainicjowane przez polonistów interdyscyplinarne centrum badań humanistycznych, które będzie podejmować ważne także dla regionu i miasta granty badawcze.

3.2

Jednostka nie prowadzi studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych.

2. 3. Uzasadnienie

Jednostka współpracuje z otoczeniem zwłaszcza społecznym i kulturalnym, występując niejednokrotnie w roli kreatora życia kulturalnego (w tym literackiego) w mieście i regionie, tym samym stwarzając studentom paletę różnorodnych możliwości kontaktu i wymiany doświadczeń z potencjalnymi pracodawcami. Ci ostatni mają pewien wpływ na program studiów, efekty kształcenia oraz ich weryfikację zwłaszcza poprzez organizację i ocenę praktyk studenckich.

4. Zalecenia

Należy kontynuować działania w celu podtrzymania już istniejących oraz rozwijania nowych kontaktów z otoczeniem społecznym, kulturalnym i gospodarczym, dążąc w jeszcze większym stopniu do kształtowania systemowych relacji między pracodawcami a Wydziałem.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z

zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom

i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1.

Wydział Filologiczny UŁ od lipca 2014 roku mieści się w nowo wybudowanym, sześciokondygnacyjnym budynku w Łodzi przy ul. Pomorskiej 171/173. W budynku znajduje się 117 sal dydaktycznych dostosowanych do potrzeb kształcenia oraz prowadzenia badań naukowych, wyposażonych w sprzęt multimedialny, 5 pracowni komputerowych, 6 pracowni multimedialnych, mała sala kinowa oraz 4 duże aule. Dodatkowo znajduje się studio radiowe oraz wyposażona w nowoczesny system do głosowania sala dla 147 osób przeznaczona na posiedzenia Rady Wydziału, obrony doktorskie oraz konferencje. W budynku dostępny jest Internet. Udogodnieniem dla studentów jest ulokowanie w tym samym obiekcie gabinetów pracowników oraz dziekanatu, a także pracowni kserograficznych oraz punktów gastronomicznych. Przewidziano także strefy odpoczynku dla studentów. Tym samym zdecydowanie poprawiono warunki studiowania i pracy w stosunku do stanu opisanego w raporcie Komisji z 2010 roku.

W opinii studentów baza dydaktyczna jest dostosowana do potrzeb nauczania. Sale dobrane są w sposób właściwy do liczby osób w grupach. Nie było przypadków aby w sali zabrakło miejsca dla studentów. Sale są komfortowe zarówno dla studentów, jak i nauczycieli akademickich. Sale są również odpowiednio dobrane do przyjętych przez jednostkę form zajęć. Z punktu widzenia studentów infrastruktura jest w pełni adekwatna do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku uwzględniając również możliwość prowadzenia badań.

4.2.

Biblioteka Wydziału Filologicznego, która powstała w 2014 roku z połączenia 9 bibliotek zakładowych i obecnie posiada największy księgozbiór na Uniwersytecie Łódzkim, tworzy jednolity elektroniczny system biblioteczno-informacyjny, umożliwiający studentom korzystanie z zasobów stałych (prawie 300 tys. woluminów różnego typu) i on-line. W czytelni znajdują się 72 miejsca do pracy oraz 15 komputerów (9 katalogowych i 6 z dostępem do Internetu), jak również urządzenie do kopiowania, co pozwala studentom na prowadzenie prac własnych. Biblioteka oferuje dostęp do lektur wskazanych w sylabusach.

Zasoby biblioteczne, jej godziny oraz tryb pracy w pełni odpowiadają studentom. W bibliotece znajduje się bardzo duża czytelnia wyposażona w komputery z dostępem do Internetu. Wypożyczanie publikacji może się odbywać również przy wykorzystaniu bardzo przejrzystego i intuicyjnego systemu informatycznego. Zapewniono dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki.

4.3.

Jednostka ma możliwość prowadzenia kształcenia na odległość, dysponując platformą Moodle (E-Campus), ale pracownicy nie korzystają z tej formy pracy dydaktycznej, uznając za mało przystającą do specyfiki kierunku, o czym wspomnieli za spotkaniu z ZO PKA. Kilku pracowników brało udział w szkoleniach przygotowujących do nowej formy dydaktyki, ale zrezygnowało, uznając zajęcia za nieefektywne. W kontaktach ze studentami wykorzystywana jest poczta elektroniczna, za pośrednictwem której przesyłane są również materiały dydaktyczne, i ta forma pracy ze studentami w pełni wystarcza pracownikom.

Poza testem kompetencji językowych jednostka nie realizuje metod kształcenia na odległość. Jednak znacząca większość studentów wskazała, iż nie jest to pożądana przez nich forma prowadzenia zajęć. W ich opinii spędzają dużo czasu przed komputerami dlatego cenią sobie bezpośredni kontakt z nauczycielami akademickimi i innymi studentami.

3. Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa kierunku filologia umożliwia realizację programu i jego efektów kształcenia oraz prowadzenie badań naukowych. W budynku znajdują się udogodnienia dla osób niepełnosprawnych (podjazdy, wygodne windy, szerokie wejścia do sal; brak jedynie odrębnego miejsca w bibliotece). Wydzielona została także strefa gastronomiczna i strefa wypoczynku, co sprzyja spędzaniu czasu wolnego.

Pracownicy mimo możliwości szkoleń i dostępności na uczelni platformy Moodle (E-Campus) nie korzystają z metod nauczania na odległość, poprzestając na obiegowych opiniach o nieprzydatności tej formy pracy ze studentami. Ponadto brak motywacji i determinacji pracowników, aby podjąć bądź skończyć rozpoczęty kurs e-learningu oferowany przez Uczelnię.

Z punktu widzenia studentów jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Infrastruktura w tym nowoczesna biblioteka dostosowana jest do potrzeb studentów. Nie są prowadzone zajęcia przy wykorzystaniu metod kształcenia na odległość jednak studenci nie widzą takiej potrzeby

4. Zalecenia

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu

i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc

w procesie uczenia się i skutecznym osiąganiu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową

i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim,

z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku są dostępni podczas wyznaczonych konsultacji, których terminy i godziny są dostosowane do potrzeb studentów.

Dodatkowo studenci wskazali, iż istnieje możliwość skontaktowania się z nauczycielami akademickimi przy pomocy narzędzi elektronicznych. Udostępniane przez nauczycieli akademickich materiały edukacyjne studenci ocenili pozytywnie i uznają je za przydatne w procesie nauki. Mechanizmem motywującym studentów do osiągnięcia lepszych wyników jest stypendium rektora. Kryteria przyznawania stypendium są studentom znane, ocenili je pozytywnie. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość ubiegania się o pomoc materialną wymienioną w Art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Regulamin przyznawania pomocy materialnej został ustalony w porozumieniu z samorządem studenckim. Kryteria przyznawania tej pomocy oraz składy organów przyznających świadczenia są zgodne z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Dodatkowym narzędziem motywującym do osiągnięcia lepszych wyników w nauce jest „Medal za chlubne studia”. Jest on przyznawany określonej w regulaminie liczbie studentów, a głównym warunkiem otrzymania medalu jest wysoka średnia. Studenci mają możliwość zakwaterowania w domu studenckim, a w jednostce i uczelni są stołówki studenckie. Studenci wysoko ocenili skuteczność systemu rozstrzygania skarg i wniosków, które zgłaszają do władz jednostki i dziekanatu. Poszczególne roczniki mają swoich starostów, którzy w głównej mierze odpowiadają za kontakty z nauczycielami akademickimi. Studenci mają swobodny wybór opiekunów i tematów prac dyplomowych. Wysoko ocenili wsparcie otrzymywane od opiekunów. Na wyróżnienie zasługują bardzo dobrze działające Koła Naukowe i wsparcie ich działań przez wydział. Członkowie kół działających w jednostce bardzo wysoko ocenili swoich opiekunów. Studenci są zadowoleni z procesu wsparcia ich w procesie dydaktycznym. Studenci motywowani są do tego, aby być współautorami artykułów naukowych. Zachęca się ich także do różnych form działalności naukowej.

5.2.

W latach 2012- 2015 kilkudziesięciu studentów jednostki, w tym kilkoro studentów ocenianego kierunku, wzięło udział w krajowych i międzynarodowych programach mobilnościowych. Wymiana międzynarodowa jest promowana przez jednostkę wśród studentów. W ocenie studentów jest ona wystarczająca w stosunku do ich potrzeb, a im daje możliwości i oferta studiowania za granicą. Studenci znają zasady rekrutacji i są one

w ich opinii przejrzyste. Opinia ta jest zbieżna z opinią eksperta PKA ds. studenckich. Jednostka jest w wysokim stopniu przygotowana do przyjmowania studentów z zagranicy. Studenci, którzy uczestniczyli w wymianach bardzo wysoko ocenili przygotowanie merytoryczne i komunikatywność koordynatorów ds. wymiany powołanych w jednostce. Są oni również ogólnie zadowoleni ze wyjazdów, a po powrocie biorą udział w spotkaniu ze studentami jednostki, na których opowiadają o swoim wyjeździe oraz promują mobilność wśród studentów. Zdecydowana większość studentów nie zna zasad przyznawania punktów ECTS. Stwierdza się niedostateczne działania jednostki oraz samorządu studentów w tym zakresie. Szkolenia z zakresu praw i obowiązków studenta są przeprowadzane na Uniwersytecie Łódzkim, natomiast studenci ocenianego kierunku nie brali w nim udziału ze względu na to, iż nie były one przeprowadzane w jednostce.

5.3

Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość skorzystania z pomocy Biura Karier. Oferuje ono wiele form wsparcia. Można do nich zaliczyć organizację kursów i szkoleń, doradztwo zawodowe, targi pracy i wiele innych. Należy podkreślić, iż studenci są bardzo zadowoleni z działalności biura karier oraz bardzo wysoko ocenili pracowników biura. Wspólna praca biura karier oraz władz jednostki w zakresie budowania relacji ze środowiskiem społecznym, gospodarczym i kulturalnym przynoszą efekt. Ze względu na charakterystykę kierunku oraz potencjał kulturalny miasta studenci w różnych formach uczestniczą we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego i kulturalnego. Należy do nich zaliczyć kina, teatry oraz instytucje kultury. Jednostka udziela wsparcia samorządowi studenckiemu, któremu zostało przydzielone pomieszczenie oraz dotowane są z budżetu podejmowane przez samorząd przedsięwzięcia. Studenci jednak negatywnie ocenili działania samorządu. W ich opinii nie wiedzą czym zajmuje się samorząd, który nie upowszechnia swoich działań.

5.4.

Obsługą osób z niepełnosprawnościami zajmuje się ogólnouczelniana jednostka jaką jest Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych i Profilaktyki Uzależnień Uniwersytetu Łódzkiego. Infrastruktura jednostki w sposób wyróżniający dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ze względu na to, iż Wydział Filologiczny jest umiejscowiony w nowym budynku brak jest jakichkolwiek barier architektonicznych. Jedynym mankamentem jaki wskazali studenci jest opór samodomykaczy drzwi, przeszkadza on nawet studentom bez niepełnosprawności. W bibliotece brak jest jakichkolwiek urządzeń ułatwiających studentom niepełnosprawnym korzystanie z biblioteki. Komplet informacji na temat wsparcia dla studentów z niepełnosprawnościami udzielanych przez uczelnię można znaleźć na stronie internetowej Biura ds. Osób Niepełnosprawnych i Profilaktyki Uzależnień Uniwersytetu Łódzkiego. Oferuje ono między innymi wsparcie psychologiczne czy wypożyczanie sprzętu dla osób z niepełnosprawnościami, indywidualizację procesu kształcenia czy wsparcie rehabilitacyjne. Dostępne są także stypendia dla osób niepełnosprawnych. Należy stwierdzić, iż jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych. Niewystarczające jest jednak wyposażenie biblioteki w urządzenia wspomagające proces dydaktyczny i naukowy np. powiększacz tekstu.

5.5.

Studenci ocenianego kierunku pozytywnie oceniają działania administracji związanej ze sprawami dotyczącymi procesu dydaktycznego i pomocy materialnej. Godziny pracy administracji jednostki w pełni spełniają oczekiwania studentów. Studenci wskazali, iż osoby pracujące w administracji cechują się wysoką kulturą osobistą i odpowiednimi kompetencjami. Osoby zajmujące się pomocą materialną znają zasady jej udzielania a ich pracę studenci oceniają pozytywnie. Dni i godziny pracy są dostosowane do potrzeb studentów. Dużym usprawnieniem działalności dziekanatu jest zastosowany tzw. elektroniczny system kolejkowy. Po otrzymaniu numeru student nie musi czekać w kolejce, ale przychodzi do dziekanatu wtedy, kiedy jest jego kolejność. Studenci wyrazili pozytywne opinie nt. tego rozwiązania. Należy wskazać, iż potwierdzono w toku wizytacji jego skuteczność w zakresie zapewnienia płynnej i sprawnej obsługi administracyjnej. Kompleksowym źródłem wiedzy z zakresu pomocy materialnej jest często aktualizowana zakładka „Stypendia” zamieszczona na stronie internetowej jednostki. W jednostce organizowane są dyżury pracowników naukowo- dydaktycznych.

3. Uzasadnienie

Działania podejmowane przez jednostkę w zakresie opieki nad procesem dydaktycznym są właściwe, a studenci wyrazili pozytywne opinie na ten temat. Opieka naukowa i dydaktyczna, mobilność, praktyki, działalność administracji oraz pomoc udzielana studentom z niepełnosprawnościami zorganizowana jest w sposób przejrzysty, zrozumiały i znany studentom. Należy stwierdzić, iż jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy. Brak jest wyposażenia biblioteki w urządzenia ułatwiające proces naukowy i dydaktyczny studentom z niepełnosprawnościami. Dużym usprawnieniem obsługi administracyjnej jest tzw. system kolejkowy.

4. Zalecenia

Należy podjąć działania zmierzające do wyposażenie biblioteki w urządzenia ułatwiające proces naukowy i dydaktyczny studentom z niepełnosprawnościami.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia

i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku

studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów

w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

Zgodnie z uchwałą Rady Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego z 21 czerwca 2013 roku w sprawie zatwierdzenia polityki zarządzania jakością na Wydziale Filologicznym Rada Wydziału określiła cele działalności w zakresie zapewnienia jakości kształcenia oraz wskazała działania służące osiągnięciu tych celów. Polegają one m.in. na poprawie obiegu informacji na temat działań zapewniających jakość kształcenia, doskonaleniu ewaluacji oferty dydaktycznej, weryfikacji programów nauczania oraz opisów przedmiotów, analizie ewaluacji zajęć dydaktycznych przez studentów. Zgodnie z uchwałą systematycznie analizowane będą także opinie pracodawców na temat wymaganych na rynku pracy kompetencji absolwentów oraz monitorowana będzie pozycja Wydziału na rynku edukacyjnym. Tworzone na Wydziale programy kształcenia są konsultowane z Wydziałową Komisją d.s. Jakości Kształcenia, która zobowiązana jest do gromadzenia i popularyzowania dobrych praktyk. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia opiera się na monitoringu oferowanych programów kształcenia oraz na cosemestralnym ankietowaniu studentów.

Na podstawie przedstawionej przez jednostkę listy ustalono, że skład organu kolegialnego jednostki jest niezgodny z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, który stanowi, że przedstawiciele studentów i doktorantów stanowią nie mniej niż 20% składu tego organu. Obecnie na 187 członków rady jednostki jest w niej tylko 22 przedstawiciele studentów i 6 doktorantów. Wyliczając udział procentowy wyniósł on 15%. Jest to wynikiem tego, iż do wyborów nie zgłosiła się wystarczająca liczba studentów. Nie zostały obsadzone miejsca, które zostały przewidziane dla studentów. Wynika to głównie z małego zainteresowania studentów wyborami i uczestnictwem w Radzie Wydziału. Przedstawiciel studentów widnieje na oficjalnej liście członków Wydziałowej komisji ds. Jakości Kształcenia jednak nie bierze on udziału w jej pracach. Nie był również obecny na spotkaniu z zespołem oceniającym.

6.1.1.

Zgodnie z wyznaczonymi dla funkcjonującego na Wydziale Filologicznym wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia celami, jednostka zapewnia doskonalenie programów nauczania i planów studiów, a także stosowanych form, metod i środków dydaktycznych w celu dobrego przygotowania absolwentów do wymagań rynku pracy oraz postępujących przemian społeczno-kulturowych. Należy docenić prace Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, której sprawne działania w zakresie

przyjętych systemem zapewniania jakości kształcenia procedur gwarantują pełny udział interesariuszy w procesie podnoszenia i zapewniania jakości kształcenia poprzez ciągłą współpracę w zakresie kształtowania koncepcji kształcenia i doskonalenia oferty dydaktycznej oferowanej studentom. Do zdefiniowanych przez Wydział interesariuszy wewnętrznych należą studenci, doktoranci, nauczyciele akademicy oraz pracownicy administracji. Przegląd dokumentacji programu studiów dowodzi, iż każdorazowa zmiana efektów kształcenia przeprowadzana była po uprzednim uzyskaniu pozytywnej opinii samorządu studentów. Ponadto projektowanie efektów kształcenia i ich zmian odbywa się przy udziale interesariuszy zewnętrznych, czyli przede wszystkim przedstawicieli szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, wydawnictw, agencji reklamowych, Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UŁ, szkół językowych, placówek oświatowo-kulturalnych, mediów, wydawnictw, czy agencji reklamowych zapewniając im wpływ na program studiów, realizowane efekty kształcenia i ich weryfikację. W ramach działań prowadzących do wzmocnienia współpracy z interesariuszami zewnętrznymi powołano Radę Biznesu i Pracodawców, co przyczyniło się do stworzenia efektywnej platformy porozumienia w zakresie usprawniania procesów dydaktycznych, dostosowywania kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz prowadzenia skutecznych działań promocyjno-marketingowych ocenianego kierunku. Ponadto Dziekan powołał pełnomocnika ds. współpracy ze szkołami, który w ramach podpisanych porozumień organizuje aktywną współpracę ze szkołami średnimi w Łodzi i regionie łódzkim (wykłady pracowników naukowych w szkołach, spotkania z młodzieżą szkolną na Wydziale oraz cykle szkoleń dla nauczycieli). Wymiana doświadczeń pomiędzy teoretykami i praktykami, pracodawcami i studentami na różnych płaszczyznach i forach (akademie kompetencji, konferencje, seminaria, warsztaty, wykłady, panele dyskusyjne) służy wprowadzaniu do oferty dydaktycznej studiów innowacyjnych treści zajęć dydaktycznych (stałe wzbogacanie oferty polonistycznych zajęć fakultatywnych uwzględniających prowadzone w katedrach badania naukowe), specjalności, a także planowanych i prowadzonych na Wydziale kierunków studiów. Najatrakcyjniejsze specjalności (dziennikarska, logopedyczna) przekształciły się w osobne kierunki, co wzbogaciło ofertę Wydziału.

6.1.2.

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odbywa się na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym również w czasie organizowanych praktyk studenckich, realizowanych w różnych instytucjach i przedsiębiorstwach, których praca związana jest z kierunkiem studiów i wymaga od studentów zastosowania, w środowisku zbliżonym do przyszłego miejsca pracy, wiedzy zdobytej w ramach studiów polonistycznych. Program praktyk zawodowych uwzględnia realizowane w ramach kierunku specjalizacje (nauczycielską, edytorstwa tekstów literackich i użytkowych, nauczania języka polskiego jako obcego/drugiego, komunikowania publicznego, literatury stosowanej). Obecnie na każdej specjalizacji jest powołany kierownik praktyk, który zajmuje się dokumentowaniem przebiegu praktyk, kontroluje dobór instytucji, a także weryfikuje na podstawie opinii pracodawcy, realizacji planu praktyk oraz rozmowy zaliczeniowej stopień realizacji efektów kształcenia. Cosemestralne monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia prowadzone jest na podstawie wyników prac zaliczeniowych, egzaminów oraz hospitacji prowadzonych zajęć dydaktycznych, przygotowywanych przez studentów prac dyplomowych, a także udziału studentów w wydawanych przez Wydział publikacjach naukowych. Interesującym rozwiązaniem jest ankieta ewaluacji przedmiotów przez wykładowców zawierająca efekty kształcenia przypisane do przedmiotu, średnią ocenę z

ocen pozytywnych, liczbę ocen negatywnych i rezygnacji z wyrażonym przez nauczyciela akademickiego opisem stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Efektem wprowadzonych rozwiązań jest możliwość monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia zarówno z perspektywy uzyskanych przez studentów ocen jak i samooceny nauczyciela pod względem przekazanych i zdobytych przez studentów wyników w nauce. Ponadto przeprowadzane są ankiety satysfakcji studentów pozwalające na szybką reakcję na zgłaszane postulaty. W następstwie zidentyfikowanych przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia niedoskonałości procesu dyplomowania oraz ciągłego prowadzenia przez nią prac projakościowych, Komisja opracowała i monitoruje przestrzeganie zasad przygotowania przez studentów prac dyplomowych, z uwzględnieniem warunków, jakie powinny spełniać prace licencjackie oraz rozprawy magisterskie przygotowane z poszanowaniem praw autorskich. Powyższe działania dowodzą skuteczności działania systemu oraz dbałości osób odpowiedzialnych za jakość kształcenia o zapewnienie wysokich standardów w zakresie przyjętych i doskonalonych procedur. Przedstawiciel studentów jest członkiem zespołu ds. WSZJK, jednakże jego aktywność jest znikoma, co potwierdzili obecni na spotkaniu z zespołem członkowie Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

6.1.3.

Weryfikacja efektów kształcenia przeprowadzana jest przez nauczycieli akademickich podczas realizowanych przez nich zajęć dydaktycznych. Szczegółowe metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia podane są w sylabusach przedmiotów. O zakładanych przedmiotowych efektach kształcenia, treściach programowych i literaturze podstawowej, a także o dostępności sylabusów studenci są informowani na pierwszych zajęciach. Zgodnie ze specyfiką kierunku ocenianie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odbywa się na podstawie czynnego udziału w dyskusjach prowadzonych na zajęciach oraz ustnych zaliczeń/egzaminów.

Gwarancją obiektywności systemu sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są ujednolicone wymagania w zakresie wiedzy, sformułowane w postaci wykazów zagadnień do egzaminów dyplomowych (opublikowane na stronie internetowej) oraz porównywalne wymagania w zakresie wszystkich wymienionych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów, uwidocznione w ich sylabusach. Również studenci mogą wyrazić opinię w zakresie stosowanych zasad oceniania poprzez udział w anonimowej ankiecie dającej możliwość oceny m.in. sposobu prowadzenia zajęć, przestrzegania zasad i kryteriów oceniania, zgodności tematyki zajęć z sylabusem przedmiotu, sposobu przekazywania wiedzy. Wyniki ankiet są analizowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, a następnie wykorzystywane do podejmowania działań służących podniesieniu jakości kształcenia (weryfikacja poprawności doboru metod weryfikacji do zakładanych efektów kształcenia) z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań studentów.

Wykrywaniu i eliminowaniu plagiatów służy sprawdzanie prac dyplomowych z wykorzystaniem systemu antyplagiatowego plagiat.pl. Skuteczność jego działania jest przedmiotem monitorowania w ramach funkcjonującego na ocenianym kierunku systemu. Ponadto każdy pracownik pełniący funkcję opiekuna pracy dyplomowej ma obowiązek złożyć w Dziekanacie wygenerowany z systemu plagiat.pl raport oraz oświadczenie stwierdzające samodzielność przygotowanej pracy. Od chwili rozpoczęcia studiów studenci informowani są o zasadach pracy oryginalnej oraz kwestiach związanych z ochroną praw autorskich. W ramach działań doskonalących i projakościowych powołano Komisję Jakości Prac Pisemnych, do zadań której należy opracowanie spójnych uczelnianych procedur antyplagiatowych, jako elementu strategii

zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia oraz upowszechniania w codziennej pracy akademickiej wysokich standardów etycznych podczas uczenia się, w dydaktyce i pracy badawczej.

6.1.4.

Senat Uniwersytetu Łódzkiego, na posiedzeniu 15 czerwca 2015 r. przyjął uchwałę o Potwierdzeniu Efektów Uczenia się (PEUS), w następstwie czego Wydział Filologiczny może zaproponować kandydatom na studentów, posiadającym odpowiednią praktykę zawodową, przyjęcie na studia w specjalnym trybie i zwolnienie ich z części zajęć. Obecnie w ramach prac Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia trwają konsultacje nad właściwym zaplanowaniem i przygotowaniem procedur umożliwiających prawidłową ocenę wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych zdobytych poza systemem formalnej edukacji. Zaangażowanie członków Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia w działania na rzecz prawidłowej implementacji przepisów prawnych pozwalają stwierdzić, iż wdrożenie omawianej procedury do dotychczasowych mechanizmów funkcjonującego na Wydziale wewnętrznego systemu zapewniana jakości kształcenia nastąpi w najbliższym czasie.

6.1.5.

Doskonalenie programów nauczania i planów studiów oraz form, metod i środków dydaktycznych w celu dobrego przygotowania absolwentów do wymagań rynku pracy jest jednym z podstawowych celów funkcjonującego na ocenianym kierunku systemu zapewniana jakości kształcenia. Badania dotyczące losów zawodowych absolwentów Uczelni prowadzi Akademickie Biuro Karier Zawodowych, które ponadto jest organizatorem różnorodnych inicjatyw ukierunkowanych na ułatwienie studentom i absolwentom podjęcia aktywności zawodowej poprzez udzielenie bezpłatnej pomocy w zakresie doradztwa zawodowego, organizację szkoleń rozwijających posiadane kompetencje i ułatwienie kontaktu z pracodawcami. Ze względu na niewielką zwrotność ankiet wyniki badań trudno uznać za miarodajne. Zdiagnozowanie tego problemu poskutkowało podjęciem działań, na rzecz pozyskania wiarygodnych informacji od pracodawców absolwentów ocenianego kierunku czyli interesariuszy zewnętrznych, z którymi konsultowane są efekty kształcenia (nieformalne kontakty, wywiady środowiskowe). Ponieważ monitorowanie karier zawodowych absolwentów stanowi podstawę weryfikacji efektów kształcenia Monitorowaniem losów zawodowych absolwentów zajmuje się powołany do tego celu pracownik Biura Karier. Jednostka opracowała ankietę kierowaną do absolwentów. Jest to „Badanie satysfakcji studentów Wydziału Filologicznego UŁ dla osób rozpoczynających studia/ kończących studia” Kwestionariusz uwzględnia wiele aspektów życia akademickiego, pytań zorientowanych na poprawę procesu dydaktycznego oraz sytuacji zawodowej absolwentów. Władze ocenianego kierunku dążą do wykorzystania wszystkich możliwych sposobów zbierania informacji na ten temat (np. przez kluby absolwentów działające na portalach społecznościowych). Ponadto przeprowadzone w trakcie wizytacji rozmowy z członkami Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia potwierdzają, iż dostrzegając niską skuteczność ankietyzacji absolwentów, członkowie Komisji opracowują działania służące poprawie zwrotności ankiet. Jako dodatkowe źródło informacji o poziomie kwalifikacji zawodowych absolwentów i przydatności efektów kształcenia na rynku pracy wprowadzono ankietę satysfakcji studentów wypełniane w ostatnim semestrze studiów licencjackich i magisterskich. Ankiety te pozwalają poznać opinie studentów o programie studiów oraz stanowią podstawę do weryfikacji przyjętego programu studiów i możliwie szybkiego reagowania na zgłaszane przez studentów postulaty.

6.1.6.

Procedury funkcjonującego w ramach ocenianego kierunku studiów systemu zapewniania jakości kształcenia obejmują mechanizmy służące zagwarantowaniu właściwego doboru kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. Ocena nauczycieli akademickich dokonywana jest przez Wydziałową Komisję Oceniającą na podstawie arkusza osiągnięć pracownika (kryteria oceny obejmują działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną), oraz arkusza hospitacji prowadzonych przez nich zajęć dydaktycznych. W przypadku pracownika, który nie spełnia objętych systemem zapewniania jakości kształcenia standardów lub w przypadku zastrzeżeń odnośnie trybu jego pracy hospitacje mogą być przeprowadzane częściej niż raz w semestrze (mogą również mieć charakter interwencyjny lub zostać podjęte na wniosek przełożonego, samorządu studenckiego lub przedstawicieli grupy zajęciowej). Hospitacje zajęć służą podnoszeniu ich poziomu i wymianie doświadczeń, zwłaszcza między pracownikami różnych generacji. Przeprowadzana ocena osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych pracowników jest podstawą przyznawania osobom osiągającym najlepsze wyniki nagród i dodatków motywacyjnych, co stanowi zachętę do podnoszenia kwalifikacji naukowych i osiągania lepszych wyników w badaniach. Ponadto nauczyciele akademicy mogą także ubiegać się o nagrody Rektora UŁ i Ministra NiSW (za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne, organizacyjne). Rozwijaniu kompetencji dydaktycznych służą kursy i szkolenia specjalistyczne organizowane przez pracowników Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego.

6.1.7.

Wyniki wypełnianych przez studentów ankiet, analizowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, stanowią element oceny okresowej nauczycieli akademickich jednostki. Ponieważ funkcjonujący dotychczas elektroniczny system ankiety oceny nauczycieli akademickich uznano za niemiarodajny, zrezygnowano z jego udostępniania w systemie USOS i wprowadzono zaktualizowany arkusz ankiety w formie papierowej. Należy docenić działania Władz ocenianego kierunku służące promowaniu ankiet jako ważnego czynnika podnoszenia jakości kształcenia. Wyniki wypełnianych przez studentów ankiet (także ankiety satysfakcji studentów) posłużyły doskonaleniu nowego programu studiów oraz podjęciu działań związanych z promocją kierunku i prowadzonych na nim specjalności. Analiza przedstawionych w czasie wizytacji materiałów dowodzi, iż Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia poświęciła dużo czasu na omówienie kształtu ankiety oceny pracownika i zajęć oraz sposobów ich wykorzystania. W szczególności rozpatrywano udział wykorzystania wyników ankiet w okresowej ocenie pracownika, a także zastanawiano się nad liczbą punktów, które pracownik powinien otrzymać na podstawie wysokiej oceny zajęć przez studentów. Postanowiono, że Komisja przygotowuje dokument, w którym uzna za konieczne systematyczne ankietowanie studentów, wyższe punktowanie prowadzącego za dobre wyniki w ankietach, oraz że zła ocena z ankiet powinna wiązać się również z możliwością niewystawienia pozytywnej opinii przez kierownika jednostki.

6.1.8.

Stworzone w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia mechanizmy zapewniają dostosowanie oferowanej w ramach Wydziału infrastruktury dydaktycznej do potrzeb wynikających z realizacji kształcenia na ocenianym kierunku studiów. W następstwie skutecznych działań Władz Wydziału prowadzącego oceniany kierunek studiów od 2014 roku Wydział Filologiczny został przeniesiony do nowoczesnego

budynku zapewniającego bardzo dobre warunki lokalowe, dobrze wyposażone pod względem technicznym sale dydaktyczne, dostosowane do zróżnicowanej formy zajęć pomieszczenia (aule, sale seminaryjne, laboratoria językowe, sale komputerowe i multimedialne, sala kinowa), bibliotekę wydziałową z czytelnią z księgozbiorem obejmującym publikacje z wszystkich reprezentowanych na wydziale dyscyplin. Pracownicy są opiekunami kół naukowych i wspierają studentów w ich własnych badaniach, organizowaniu konferencji doktorancko-studenckich, przygotowywaniu publikacji.

Funkcjonujący w ramach Wydziału i kierunku system pomocy materialnej należy ocenić pozytywnie. Studenci mogą ubiegać się o pomoc socjalno-bytową w postaci stypendiów socjalnych, zapomóg losowych, zakwaterowania w domach studenckich, urlopów okolicznościowych i zdrowotnych. Studenci swoje postulaty dotyczące zasobów materialnych mogą przekazywać władzom jednostki oraz kierownikom poszczególnych komórek uczelni. Te formy zgłaszania uwag studenci wysoko sobie cenią i wypowiadają się o nich pochlebnie. Z reguły postulaty te są uwzględniane a studenci widzą sens ich składania. Dotyczą one głównie np. wyposażenia sal czy trybu prowadzenia w nich zajęć. Za przykład studenci wskazali poprawę ogrzewania jednej z sal. Studenci wskazali, iż w tej kwestii nie otrzymują wsparcia od samorządu studenckiego, a tego oczekują. Ponadto w Uczelni działa Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych i Profilaktyki Uzależnień, które pomaga studentom z niepełnosprawnościami w organizacji toku studiów oraz wspiera w staraniach o uzyskanie pomocy materialnej i psychologicznej, organizuje szkolenia zawodowe, prowadzi wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego. Od 2011 pomocą studentom z niepełnosprawnościami służy także wydziałowy Pełnomocnik Dziekana ds. Osób Niepełnosprawnych. Studenci, którzy nie mogą w regulaminowym trybie uczestniczyć we wszystkich zajęciach, uzyskują prawo do rocznego rozliczenia studiów, mogą korzystać z indywidualnej organizacji studiów i opieki tutora.

Obsługą toku studiów zajmuje się Biuro ds. Obsługi Studenta, a sprawy indywidualne rozpatruje Prodziekan. Studenci mogą korzystać z różnych form kontaktowania się z pracownikami dziekanatu: osobiście (wirtualna kolejka skraca czas oczekiwania), telefonicznie i drogą mailową. Na stronie Wydziału podawane są terminy dyżurów dziekańskich oraz wzory podań. Student nie musi osobiście zgłaszać się do prodziekana, gdyż podania można składać w dziekanacie.

6.1.9

Procedury funkcjonującego w ramach ocenianego kierunku wewnętrznego systemu zapewniana jakości kształcenia służą skutecznemu gromadzeniu, analizowaniu i dokumentowaniu działań gwarantujących jakość kształcenia. Materiały potwierdzające weryfikację efektów kształcenia (kolokwia, egzaminy, prace pisemne) gromadzą i archiwizują osoby odpowiedzialne za weryfikację efektów kształcenia. Ponadto upoważnieni pracownicy Wydziału odpowiedzialni są za przechowywanie protokołów z posiedzeń Rad Wydziału oraz zebrań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Ponadto Wydział wydaje materiały informacyjne i promocyjne dotyczące studiów na kierunku filologia polska oraz związane z organizowanymi przez Wydział działaniami o charakterze kulturalnym i naukowym. Analiza dokumentacji prac Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia potwierdza ciągłość procesu doskonalenia przyjętych procedur w zakresie poprawy efektywności kierowanych do studentów ankiet, perspektyw rozwoju oferty dydaktycznej, otwierania nowych specjalności i kierunków zintegrowanych ze strategią i misją Wydziału, opracowania profilu absolwenta, zasad współpracy z pracodawcami, rozbudowania strony internetowej pod względem jej uatrakcyjnienia i regularnego uzupełniania nowymi informacjami, konieczności sporządzenia ankiet

oceniających zajęcia w języku angielskim dla studentów przyjezdnych studiujących w ramach programów Erasmus i Mobility Direct. Pracownicy dziekanatu, przydzielone do poszczególnych kierunków, zajmują się prowadzeniem dokumentacji przebiegu studiów oraz właściwym funkcjonowaniem USOSWeb.

6.1.10

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia gwarantuje studentom, kandydatom na studia oraz innym interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia z uwzględnieniem ich potrzeb w zakresie dostępu do wspomnianych treści. Odpowiedzialne za przygotowanie wspomnianych informacji osoby dbają również o kompleksowość i bieżące aktualizowanie udostępnianych danych. Podstawowym narzędziem informatyzacji dydaktyki jest system USOS wspomagający organizację realizacji zajęć dydaktycznych, jak również ich ewaluację. Każdy student posiada konto w USOS, co pozwala mu na pełny dostęp do wszelkich informacji o programie kształcenia, treściach programowych przedmiotów i formach ich zaliczania (sylabusy) oraz o uzyskanych wynikach. Wydział zapewnia dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia również poprzez pracowników sekretariatu oraz swoją stronę internetową. Udostępniane na niej dane związane są z przebiegiem procesu kształcenia i uwzględniają m.in. wewnętrzne akty prawne, programy wymiany i mobilności studenckiej jak również procedury zapewniania jakości kształcenia. *Ponadto informacje o procedurach toku studiów i programach kształcenia oraz kompletne sylabusy przedmiotowe są dostępne na stronie internetowej Instytutu Filologii Polskiej.* Wszyscy studenci są informowani na pierwszych zajęciach każdego przedmiotu o wymaganiach, jakie muszą spełnić, aby uzyskać zaliczenie. Elementem zapewnienia studentom dostępu do informacji związanych kształceniem są również ogólnodostępne tablice informacyjne, gabloty i plakaty dydaktyczne na korytarzach Wydziału. Wszelkie informacje o formach pomocy materialnej dostępne są w Centrum Obsługi Studenta Uniwersytetu Łódzkiego. Studenci pozytywnie ocenili proces przekazywania i udostępniania informacji w zakresie procesu kształcenia.

6.2.

Raport samooceny, przedstawione dokumenty wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, rozmowy z nauczycielami akademickimi, w tym pracownikami odpowiedzialnymi za WSZJK oraz z Władzami Uczelni wskazują, że system działa poprawnie i ma wbudowany mechanizm samooceny skuteczności i doskonalenia. Przygotowane, co roku raporty Wydziałowego Zespołu Jakości Kształcenia są analizowane przez władze i ciała kolegialne Jednostki, na ich podstawie wprowadzane są zmiany m.in. w sposobie oceny kadry akademickiej i w ankietach studenckich. Do porządku obrad Rady Wydziału przyjęto jako stały punkt, dyskusję nad pracami Wydziałowego Zespołu Jakości Kształcenia, co przyczynia się do systematycznej oceny skuteczności systemu.

3. Uzasadnienie

Istniejący w jednostce wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest skuteczny - zapewnia monitorowanie i doskonalenie stworzonych mechanizmów, a także wdraża dobre praktyki w zapewnieniu jakości pracy dydaktycznej i naukowej (arkusz autoewaluacji przedmiotów przez wykładowców). Przejrzysty podział obowiązków w objętych systemem obszarach oraz kompleksowość stosowanych procedur gwarantują udział interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie projektowania,

monitorowania oraz weryfikowania zakładanych programem studiów efektów kształcenia. Oceniany system został wdrożony z uwzględnieniem wyznaczonych dla niego celów strategicznych, umożliwiając ocenę i poprawę metod realizacji procesu kształcenia przy wykorzystaniu potencjału kadry akademickiej, informacji z monitorowania losów zawodowych absolwentów, a także dostępnej infrastruktury. Funkcjonujący w ramach ocenianego kierunku studiów wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia stworzył warunki służące zapewnieniu wysokiego poziomu wykształcenia akademickiego studentów poprzez procedury oceny programów studiów w oparciu o zapotrzebowania rynku pracy, a także systemu weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. W ramach przyjętej na Wydziale polityki zarządzania jakością przeprowadzana jest okresowa analiza i ewaluacja oferty dydaktycznej pod względem jej zgodności z najnowszymi badaniami naukowymi. Do działań służących zapewnieniu odpowiedniej jakości kształcenia należy uwzględnianie zmian i aktualizacji w powszechnie obowiązujących aktach prawnych oraz tworzenie warunków sprzyjających zwiększeniu mobilności studentów i pracowników oraz ich udziału w krajowych i międzynarodowych projektach badawczych. Władze ocenianego kierunku stworzyły warunki do finansowego motywowania kadry z uwzględnieniem ich zaangażowania naukowego i organizacyjnego. Ponadto okresowo dokonuje się analizy opinii pracodawców na temat wymaganych na rynku pracy kompetencji absolwentów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz monitoruje się rozwój kariery zawodowej absolwentów w celu optymalnego kształtowania programu kształcenia kierunku filologia polska. Należy stwierdzić, iż studenci ocenianego kierunku w bardzo małym stopniu włączają się w działania zmierzające do zapewniania jakości kształcenia. Pomimo tego, iż zostali oficjalnie powołani w skład gremiów zajmujących się jakością kształcenia nie wykazują aktywności w tym zakresie. Całość procedur oraz dokumentacji procesu kształcenia jest powszechnie dostępna dla studentów.

4. Zalecenia

Należy podjąć działania zmierzające do pełnego włączenia studentów w WSZJK oraz projektowanie efektów kształcenia.

Należy podjąć działania zmierzające do zapewnienia zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym odpowiedniej reprezentacji studentów w radzie jednostki.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

ZO PKA stwierdza po przeprowadzeniu wizytacji, iż Wydział bardzo dobrze rozpoznał swoje mocne i słabe strony. Stwierdzenia zawarte w analizie SWOT znalazły swoje potwierdzenie podczas procesu akredytacji. Rzeczywiście kierunek filologia polska został właściwie zaprojektowany, w szczególności dotyczy to zaprojektowania kierunkowych efektów kształcenia. Bardzo silny jest ruch kół naukowych. Kadra dydaktyczna kształcąca na kierunku filologia polska jest bardzo prężna naukowo. Warto podkreślić, że władze jednostki upatrują szanse dalszego rozwoju kierunku w rozwoju otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym coraz większej aktywności firm PR. Oznacza to, że odpowiedzialni za kierunek nie tylko obserwują wyzwania wynikające z rozwoju społecznego, lecz próbują do nich dostosować sposób kształcenia. Trudno nie zgodzić się ze stwierdzeniem, że zagrożenie niosą z sobą zmiany demograficzne.

Dobre praktyki

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Ciekawym i dobrym, wartym rozpowszechnienia rozwiązaniem jest wprowadzony i bardzo dobrze działający tzw. system kolejkowy w dziekanacie, który w znaczący sposób usprawnia obsługę administracyjną studentów i podnosi dzięki temu komfort studiowania.